

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 15. novembra 2011 v Bratislave v trestnej veci obvineného **J. J.**, pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To 22/2010, z 18. mája 2010 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **J. J. sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 2T 69/09, z 23. februára 2010, bol obvinený **J. J.** uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. v spojení s ust. § 127 ods. 3 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 23. novembra 2008 asi o 05.00 hod. v S. na ulici S. na parkovisku za obchodným domom zv. H., potom čo sa tam stretol s H. M., nar. X., túto po predchádzajúcej nehode potom čo k nej pristúpil napadol kovovou tyčou dĺžky cca 60 cm a hrúbky cca 3 cm, ktorú predtým našiel na zemi tak, že držiac ju v pravej ruke udrel H. M. zo strany do hlavy, ktorá týmto spadla tvárou na zem, na čo následne na zemi otočila na chrbát, kedy ju opakovane udrel najmenej dvakrát uvedenou kovovou tyčou do oblasti tváre, pričom H. M. kričala a bránila si tvár rukami, na čo následne odišiel preč, čím spôsobil H. M. viacnásobné trieštivé zlomeniny tvárových kostí s drobno ložiskovým pomliaždením mozgu a vnútro lebečným krvácaním pri tukovej embólii II. stupňa a iné zranenia, ktorým H. M. na mieste podľahla.

Prvostupňový súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. n/ Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. obvineného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák., § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil obvinenému ochranný dohľad v trvaní 3 roky.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených V. K. a D., s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občiansko-právnych.

Proti rozsudku Okresného súdu Prešov podali odvolania obvinený a krajský prokurátor v Prešove.

Krajský súd v Prešove rozsudkom, sp. zn. 5To 22/2010, na podklade odvolania obvineného a krajského prokurátora zrušil rozsudok Okresného súdu Prešov, sp. zn. 2T 69/09, z 23. februára 2010 v celom rozsahu, uznal obvineného vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. a uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 39 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. obvineného pre výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák., § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil obvinenému ochranný dohľad v trvaní 3 rokov.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených V. K. a D., s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občiansko-právnych.

Proti rozsudku druhostupňového súdu podal 22. marca 2011 dovolanie obvinený prostredníctvom obhajcu.

V písomných dôvodoch dovolania uviedol, že podáva dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por.

V odôvodnení odcitoval ustanovenie § 37 ods. 2 Tr. por. a vyslovil názor, že jeho zdravotné postihnutie bolo a je natoľko závažné, že bola na mieste objektívne daná značná pochybnosť o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať už od vznesenia obvinenia.

Vzhľadom na to, že orgány činné v trestnom konaní nepostupovali tak, ako mali, došlo podľa názoru obvineného k závažným procesným vadám, ktoré nebolo možné odstrániť v konaní pred súdom. Dôkazy, ktoré boli vykonané bez obhajcu, obvinený hodnotí ako dôkaz, ktorý bol vykonaný nezákonným spôsobom a je procesne nepoužiteľný a ide preto o podstatnú chybu konania. Obvinený vyslovil názor, že ak obvinený pre určitú časť konania nemal obhajcu, i keď ho podľa zákona mal mať, je daný dovolací dôvod, ak orgány činné v trestnom konaní v tej dobe vykonávali úkony trestného konania smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia napadnutého dovolaním a kedy skutočnosť, že obvinený nemal v konaní obhajcu, mohla mať faktický dopad na vydanie meritórneho rozhodnutia napádaného dovolaním (vykonanie závažných vyšetrovacích úkonov, ktorých výsledok bol použitý ako dôkaz pre uznanie viny obvineného). Takýmto dôkazom podľa tvrdenia obvineného je výsluch obvineného pred ustanovením obhajcu v podobe výpovede obsahujúcej jedine priznanie k predmetnému skutku. K tomuto dôkazu súd podľa názoru obvineného nemal prihliadať. V odvolaní uviedol, že k ustanoveniu obhajcu došlo až v neskoršom štádiu prípravného konania, po sprísnení právnej kvalifikácie, že trestné stíhanie jeho osoby bolo založené len na jeho prvotnej výpovedi, v ktorej sa údajne k zločinu zabitia priznal a následne výpoveď potvrdil aj v rámci previerky výpovede na mieste samom.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel dovolaniu, vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To 22/2010, z 18. mája 2010 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech a zrušil napadnutý rozsudok krajského aj okresného súdu v celom rozsahu a prikázal druhostupňovému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa doručil dovolanie na vyjadrenie stranám trestného konania. K dovolaniu obvineného sa vyjadril len krajský prokurátor v Prešove. Vo vyjadrení uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Prešove považuje v celom rozsahu za správny, zákonný, spravodlivý a primeraný ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu. Poukázal

na to, že krajský súd doplnil dokazovanie a vysporiadal sa s otázkou psychického zdravia obvineného, so zameraním na nevyhnutnosť uplatnenia povinnej obhajoby už v počiatočnom štádiu trestného konania. K porušeniu práva na obhajobu podľa vyjadrenia krajského prokurátora nedošlo, a už vôbec nie zásadným spôsobom.

Nie je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo a podal riadny opravný prostriedok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo **je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.** (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. možno v dovolaní uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. **dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom;** to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

V zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb a má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Z pohľadu dovolacieho súdu je pritom nevyhnutné zdôrazniť i tú skutočnosť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, ktorými sa v dovolaní odôvodňuje existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Dôvody dovolania je teda treba chápať materiálne, a preto nestačí na ne len formálne poukázať v podanom dovolaní, aby sa tým vyhovel ustanoveniu § 374 Tr. por.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, zabezpečuje rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a zásada práva na obhajobu je upravená aj v § 2 ods. 9 Tr. por. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, aby páchatel' bol odsúdený len za to, čo spáchal. Zásada práva na obhajobu sa vzťahuje na celé konanie, a preto je porušenie práva na obhajobu aj dôvodom na podanie dovolania (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.)

Zákon pre uplatnenie dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé porušenie práva na obhajobu). Správne uvádza dovolateľ, že v prípade, ak obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu, napriek tomu, že ho mal mať, potom je splnená podmienka dovolania, ak orgány činné v trestnom konaní, v tomto čase vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia. K takémuto porušeniu práva na obhajobu však v konaní, ktoré je napadnuté dovolaním, nedošlo. Nie všetky skutočnosti a dôkazy, ktoré uvádza obvinený v dovolaní, zodpovedajú vykonanému dokazovaniu. Nie sú pravdivé tvrdenia obvineného v tom smere,

že mal ustanoveného obhajcu až po zmene právnej kvalifikácie konania, že rozhodnutie o vine obvineného je založené len na výpovedi obvineného, ktorá bola vykonaná po vznesení obvinenia bez prítomnosti obhajcu.

Obvinený prevzal uznesenie o vznesení obvinenia 25. novembra 2008, bolo mu vznesené obvinenie za zločin zabitia podľa § 148 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák.

V ten istý deň bol vypočutý, priznal sa k spáchaniu trestného činu a podrobne uviedol, ako ho vykonal. K spáchaniu trestného činu sa priznal aj pri výsluchu pred sudcom dňa 28. novembra 2008 a v ten istý deň bol obvinenému ustanovený obhajca. Upozornenie na zmenu právnej kvalifikácie bolo obvinenému a obhajcovi doručené 16. decembra 2008 a 18. decembra 2008.

Obvinený podľa znalcov pre odbor zdravotníctvo a farmácia odvetvie psychiatria v dobe spáchania skutku mohol rozpoznať jeho nebezpečnosť pre spoločnosť a ovládať svoje konanie, lebo sa ho nedopustil pod vplyvom duševnej poruchy, ktorá by spôsobila stratu niektorej z týchto schopností. Obvinený chápe zmysel trestného konania. Podľa znalca z odboru psychológie obvinený je schopný správne vnímať, zapamätať si a reprodukovať prežité udalosti. Intelekt obvineného znalci charakterizujú ako ľahkú duševnú zaostalosť, má snahu sa javiť v lepšom svetle. Podľa výsledkov znaleckého dokazovania u obvineného sa nejedná o osobu, ktorá by musela mať hneď od začiatku obhajcu pri vykonávaní jednotlivých úkonov, z toho dôvodu, že by u obvineného so zreteľom na telesné alebo duševné chyby boli pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať. U obvineného potreba ustanovenia obhajcu nastala z toho dôvodu, že bol vzatý do väzby. A v ten istý deň, ako bol vzatý do väzby, mu bol obhajca ustanovený. Právo obvineného na obhajobu preto nebolo porušené.

Dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g/, bol založený na tom, že keď obvinený nemal obhajcu pri prvotných úkonoch, všetky tieto dôkazy sú nezákonné a nulitné, procesne nepoužiteľné. Vzhľadom na skutočnosť, že právo obvineného na obhajobu nebolo porušené, nemôže byť vo veci daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., pretože dôkazy boli vykonané v súlade so zákonom.

Mimo dovolacích dôvodov najvyšší súd poukazuje na to, že vina obvineného nie je preukázaná len výpoveďou obvineného, ktorá bola vykonaná v neprítomnosti obhajcu,

ale celým radom nepriamych dôkazov. Obvinený sa k trestnej činnosti priznal pri znaleckom vyšetrení (už po zmene výpovede), znalci, ktorí vykonali súdnu pitvu, potvrdili spôsob spôsobenia zranení poškodenej predmetom, ktorý ako útočný predmet popísal obvinený, podobné konštatovania vyplynuli z previerky výpovede na mieste samom a ďalších dôkazov.

Vzhľadom na konštatované dôkazy a skutočnosti najvyšší súd nezistil porušenie práva na obhajobu v konaní, ktoré by zakladalo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a v danom prípade k zásadnému porušeniu práva na obhajobu nedošlo. Preto nemožno považovať ani dôkazy, pre ktoré podľa obvineného malo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu, za vykonané nezákonným spôsobom, a nie je preto daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

S poukazom na uvedené dôkazy a skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol, pretože je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 15. novembra 2011

**JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu**

Vypracoval : JUDr. Daniel Hudák

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová